

KULTURARV

E6 Skogheim-Fossum, uten tunneler (planid: 2024 001)
Fagrapport

PlanID: 2024 001

Dokument ID: NVE6BV-ARK-RAP-001

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjon gjelder	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	13.03.24		Tor Nilssen	EGLTRH	EGLTRH

Forord

Joint Venture Skanska Syltern (JV) skal bygge ny E6 Berkåk -Vindåsliene, på vegne av Nye Veier. Strekningen fra Skogheim til Fossum er omfattet av en egen reguleringsplan, med planID. 2020 001 vedtatt i 2022.

I den anledning optimaliseres veganlegget. Det er avdekket stort potensial for besparelser, noe som innebærer at gjeldende reguleringsplan (planID: 2020 001) må endres.

Rambøll og Henning Larsen Arkitekter bistår som rådgivere i prosjektet og har ansvar for bidraget med å utarbeide forslaget til ny reguleringsplan med plannavn E6 Skogheim – Fossum, uten tunneler, planID 2024 001. Dette skjer i tett dialog med ledelsen i JV og Nye Veier.

Nye Veier AS
Sluppenvegen 17B
7037 Trondheim
Tlf.: +47 479 72 727
www.nyeveier.no

Organisasjonsnummer: 915 488 099

Nye Veier AS
Side 2

Sammendrag

Verdien av planområdets kulturarv ble i gjeldende plan, vedatt i 2022, vurdert til *middels*, og dette gjelder fortsatt.

Påvirkning og konsekvens

Påvirkningen på temaet kulturarv for ny E6 Skogheim - Fossum ble i gjeldende plan, vedtatt i 2022, vurdert til å være *noe forringet*. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av at det innenfor planområdet kun var tre dokumenterte kulturminner som ble berørt av tiltakene i reguleringsplanen. De berørte kulturminnene var 3 av i alt 5 registrerte bombekratere fra 2. verdenskrig samt en en hulveg. I nytt forslag til reguleringsplan er det fortsatt de samme kulturminnene som må saneres/utgå eller bli redusert som følge av tiltaket.

Boplass helt sør i planområdet som lå i vegtraséen ble håndtert i reguleringsplanen som ble vedtatt i 2019 (Nye veier/Cowi).

Kulturmiljøet omkring mølleanlegget ved Fossum (nå kraftverk) ivaretas på en bedre måte med det nye planforslaget. Dette betyr at det nye reguleringsforslaget samlet sett er noe bedre for temaet kulturarv enn gjeldende plan fra 2022.

På tross av den bedre situasjonen ved Fossum vil en sammenstilling av verdi og påvirkning grovt sett gi samme konsekvens for kulturarv som reguleringsplanen fra 2022 (planID: 2020 001) for E6 Skogheim -Fossum: *Liten negativ konsekvens (-)*.

SAMMENDRAG	3
1 INNLEDNING	5
1.1 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	5
1.2 METODISK TILNÆRMING	5
1.3 BESKRIVELSE AV ENDRINGSTILTAKENE	6
2 TIDLIGERE FAGVURDERINGER I KONSEKVENsutREDNING KULTURARV	7
3 KONSEKVENSER AV ENDRINGSFORSLAGET	8
4 ANBEFALTE OPPFØLGENDE TILTAK.....	11
5 KILDER	11

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

JV Skanska Syltern og Nye Veier innledet høsten 2023 en optimaliseringsfase for prosjektet E6 Berkåk-Vindåsliene. I fasen skal partene sammen optimalisere prosjektet med tanke på klima, miljø og kostreduksjon. I optimaliseringsfasen har det vist seg at det er store potensialer til forbedring på disse forholdene, dette medfører justert linjeføring i forhold til gjeldende reguleringsplan (planID: 2020 001).

På grunn av forslag til nye løsninger må det utarbeides en ny reguleringsplan med plannavn E6 Skogheim – Fossum, uten tunneler (planID 2024 001) som erstatter gjeldende reguleringsplan for Skogheim – Fossum (planID 2020 001), vedtatt i 2022.

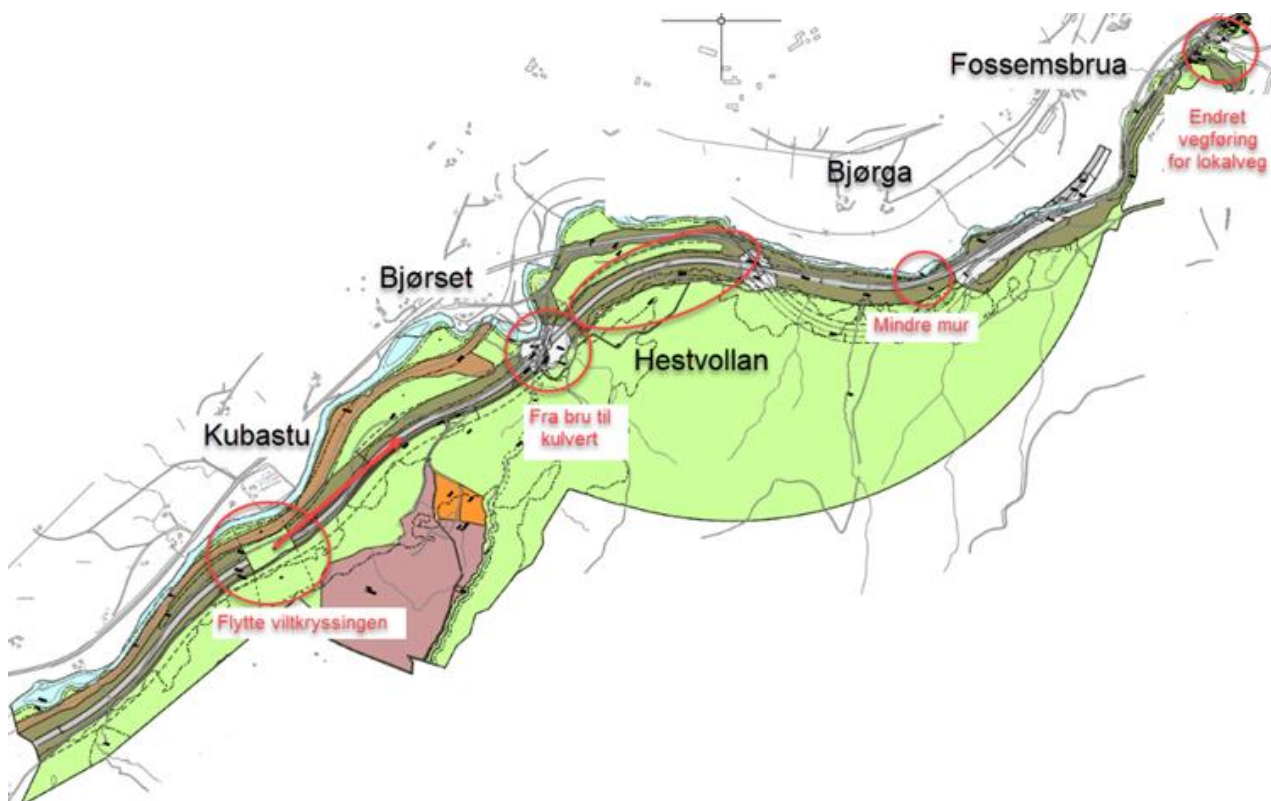
1.2 Metodisk tilnærming

Utarbeidete fagrapporter beskriver og vurderer endringene som foreslås. Fagrapporter som ble utarbeidet i 2020, tilhørende gjeldende reguleringsplan (planID: 2020 001), vil danne grunnlag for sammenligning av planforslaget opp mot gjeldende plan, og vil ikke revideres eller endres som følge av omreguleringen.

Denne rapporten må derfor sees i sammenheng med tidligere utarbeidet rapport, vedlegg til gjeldende reguleringsplan (planID: 2020 001), dokument ID: E6UV-PLA-RAP-003.

1.3 Beskrivelse av endringstiltakene

Forslag til endringstiltak framkommer av figur 1.



Figur 1 Endring av elementer i reguleringsområdet.

Omreguleringen vil berøre forhold/endringer som listet opp under:

- Smidigere linjeføring for ny 4-felts E6,
Veganlegget blir liggende lavere i terrenget, og med noe krappere horisontalkurvatur. Ny løsning vil gjenbruke mer av dagens E6 enn tidligere planlagt, samt at lokalvegen i Vindåsliene ikke bygges i tunnel, men som en parallell til ny E6 i dagen. Konsekvensen av dette er mindre utslag for skjæringer og fyllinger, og mindre arealbruk til samferdselsformål.
- Kubastu viltovergang – flytting av viltovergang
I ny løsning blir plassering av viltovergang ca. 500 meter lengre nord enn hva som er foreslått i gjeldende plan. Dette fører også til noe omlegging av lokalveg. Ledegjerde er vist mellom elva og jernbanen.

Ny plassering foreslås i et område med større avstand til jernbanen og i et mindre sidebratt terreng. Overgangens lengde øker fordi lokalvegen også føres over viltovergangen. E6 senkes gjennom området.

- Hestvollbrua – Bjørset – kulvert i stedet for bruløsning
I ny løsning foreslås det å senke E6 i terrenget for å bedre massebalanse og terrenginngrep. På denne måten blir kryssingen mer aktuell i form av kulvert og løsning

for bekk, samt mulig småviltkryssing i kulvertløsningen, til erstatning for regulert bru over lokalveg- og bekkekryssing på Bjørset.

- Omlegging av E6 ved Hestvollan

I ny løsning foreslås E6 med en annen horisontalkurvatur og parallelført lokalveg i dagen, i stedet for i tunnel.

Endringen vil i hovedsak ligge innenfor samferdselsformål. Unntaket er at det går noe av LNF-arealet nord for regulert E6 som må brukes til vegformål, mens langt mer areal avsatt til vegformål, sør for ny veglinje, ikke blir berørt av vegformål.

- Mindre støttemur mot Ila

I ny løsning foreslås kortere støttemur sammenlignet med forslaget i gjeldende plan, noe som gir mindre inngrep i Ila. Årsaken til at muren og tiltaket nede ved elven er mindre nå, sammenlignet med gjeldende plan, er fordi man har senket E6-linja og samtidig ligger nærmere eksisterende veg enn sist. Dette er mulig pga. fylkesvegen krysser over E6 med en overgangsbru istedenfor en tunnelportal under E6.

- Området ved Fossem bru

Gjeldende reguleringsplan (planID: 2020 001) legger opp til at lokalveg går på store fyllinger gjennom området. I foreslått ny løsning vil fylkesvegen senkes og føres over Fossem bru, med nytt dekke og nye brukar. Det blir ingen nye konstruksjoner/pilarer i elva. Det legges opp til at lokalvegen reguleres med bredde 7,5 meter.

Avkjøringen mot Vagnillgrenda flyttes noe nærmere dagens avkjøring, enn det som ligger i regulert løsning.

2 Tidligere fagvurderinger i Konsekvensutredning kulturarv

Verdi

Verdien av planområdets kulturarv ble i gjeldende plan, vedtatt i 2022 vurdert til *middels*.

Påvirkning og konsekvens

Påvirkningen på temaet kulturarv for dette tiltaket ble samlet sett vurdert til å være *noe forringet*. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av at det innenfor planområdet kun var tre nylig dokumenterte kulturminner som er berørt av tiltakene i reguleringsplanen. Disse er 3 av i alt 5 registrerte bombekraterer fra 2. verdenskrig, samt noen meter av en hulveg. To bombekraterer lå midt i vegtraséen og måtte derfor slettes. Det tredje kunne evt. bli bevart med lokale tiltak i vegfyllingen på stedet. Den nordligste enden av den nevnte hulvegen ville bli berørt av ny lokalveg. Ingen av disse kulturmiljøene var fredet.

Boplass helt sør i planområdet som lå i vegtraséen ble håndtert i reguleringsplan som ble vedtatt i 2019 (Nye veier/Cowi).

En sammenstilling av verdi og påvirkning gav følgende konsekvens for kulturarv som følge av tiltakene i gjeldende reguleringsplan fra 2022 for E6 Skogheim-Fossum: *Liten negativ konsekvens (-)*.

3 Konsekvenser av endringsforslaget

Det vises her til teksten under kap. 2 ovenfor. De fem bombekratrene som er omtalt ovenfor er kulturminne KM42 i figurene 3, 4 og 5, mens hulvegen KM 44 er vist i figurene 6 og 7. Disse kulturminnene ble registrert så sent som i 2020. Som figurene 4 - 7 viser vil konsekvensene for bombekratrene og hulvegen (og derved også utredningstemaet kulturarv) være de samme for det nye reguleringsforslaget som i konsekvensutredningen tilhørende gjeldende plan fra 2022.

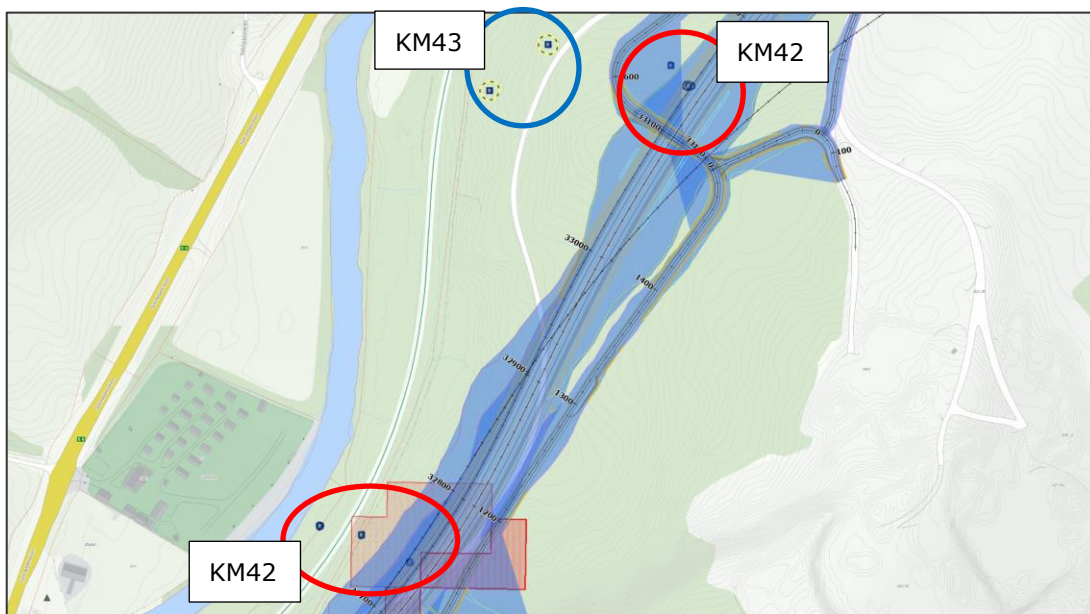
I tillegg til de registrerte kulturminner/kulturmiljøer er det også et viktig og verdifullt teknisk kulturmiljø ved Fossum, lengst nord i planområdet. Med fossen som energikilde ble det på slutten av 1800-tallet bygd en mølle her. Mølleanlegget innbefatter både inntaksdam, damhus, vannrenner og en stor møllebygning. I tillegg har vi landevegen, som tidligere var en del av riksveg 50 (E6) med bru over fossen og tilhørende landkar og murer i naturstein. Brua og deler av murverket er riktig nok senere blitt erstattet av betongforsterkninger.

Det nye planforslaget ivaretar kulturmiljøet ved Fossum på en vesentlig bedre måte enn vedtatt reguleringsplanen fra 2022 (planID: 2020 001). Hovedårsaken til dette er at den nye lokalvegen og brua er lagt i samme høyde og posisjon som den gamle riksvegen. Dette reduserer landskapsendringene i området vesentlig. Den prosjekterte vegen til mølla med høge fyllingskråninger er også tatt vekk, noe som også reduserer inngrepene i dette viktige kulturmiljøet.

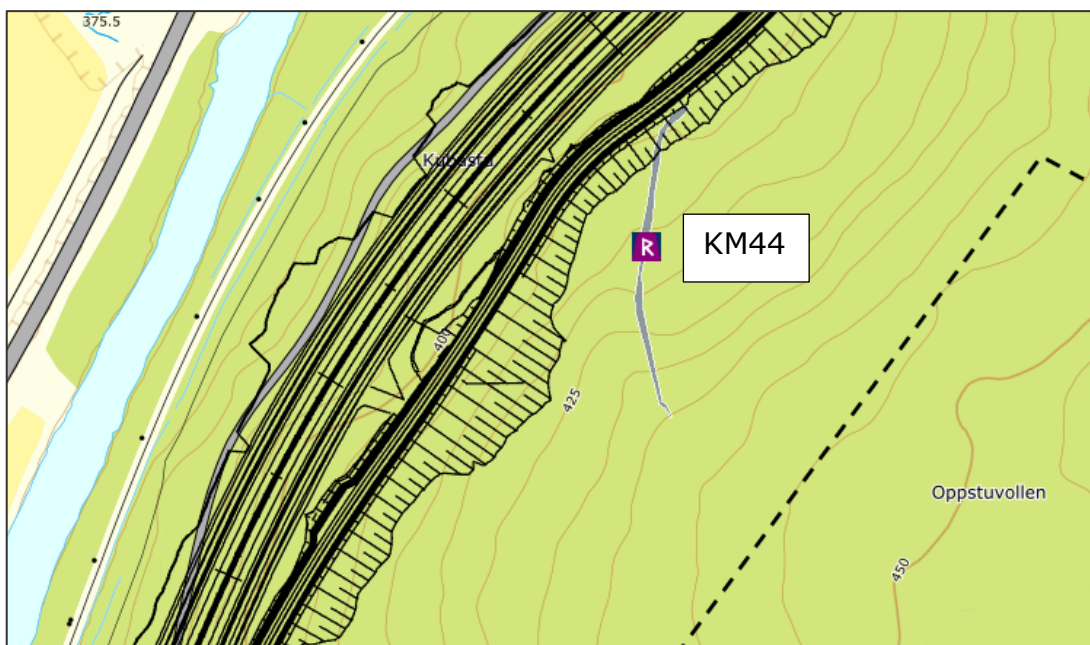
På grunn av planendringen ved Fossum vil vi derfor vurdere det slik at det nye planforslaget ivaretar temaet kulturarv noe bedre enn gjeldende plan fra 2022, da ingen av disse blir direkte berørt ved omreguleringen, med unntak av tunmiljøet på Saghaugen som blir mindre belastet, da veganlegget legges lavere i terrenget forbi tunet.

Kulturmiljø	Navn	Beskrivelse	Verdi
KM37	Løklid	Fangstanlegg/ tunmiljø Eldre bebyggelse, men er ikke SEFRAK-registrerte. ID 213965, 213968, 240174	Stor
KM38	Ershussætra	Sætergrend To røde og ett gult SEFRAK-registrert bygning, samt stor setervoll	Stor
KM39	Dørhammerberga	Fangstanlegg, automatisk fredet 240175 til -77 Fangstgravene dekker dalbunnen der elgtrekket går.	Middels
KM40	Flakman	Sæter Tre gule SEFRAK-registrerte bygninger og tilhørende stølsvoll	Noe
KM41	Saghaugen	Tunmiljø Tre gule SEFRAK-registrerte bygninger i tillegg til en del moderne bebyggelse og dagens E6.	Noe

Figur 2: Registrerte kulturmiljøer knyttet til reguleringsplanen for Ulsberg - Vindåsliene fra 2019 som ligger innenfor planområdet for reguleringsplanen for E6 Skogheim - Fossum.



Figur 5: Kartutsnitt med registrerte kulturminner i samme område som i figur 4, men hvor vegsystemet er fra det nye reguleringsforslaget. De to bombekraterne i rød ring øverst på bildet blir vil bli liggende under foreslått viltovergang/overgangsbru for lokalveg. Som i vedtatt regulering vil de derfor måtte slettes. Som ved forrige regulering vil også den østligste av de tre bombekraterne i den røde ringen nederst på figuren måtte slettes fordi den blir liggende under ny E6. Rød skravur markerer områder hvor det må utvises aktsomhet.



Figur 6: Kartutsnitt fra KU kulturarv tilhørende gjeldende plan fra 2022 som viser E6 og hulvegen (KM44) som ble registrert 17. desember 2020.



Figur 7: Samme område som i figur 6 fra forslaget til ny reguleringsplan viser at situasjonen er tilnærmet uendret fra gjeldende plan fra 2022. Området omkring denne bør bevares/skjøttes som en utvidet sikringssone.

4 Anbefalte oppfølgende tiltak

For temaet kulturarv er kun ett generelt forslag til oppfølgende tiltak:

1. I anleggsfasen må det utvises ekstra aktsomhet i forhold til kulturminner som ligger nær anleggsområdet langs vegen uten at de direkte berøres av tiltaket. Disse bør markeres og hvis nødvendig sikres med anleggsgjerder.

Forslag til nye planbestemmelser ut fra hensyn til kulturminner: Formulere innholdet i punkt 1 ovenfor som paragraf i planbestemmelsene.

5 Kilder

1. Giskart for E6 Berkåk - Vindåsliene (Skanska 2024)
2. KU Landskapsbilde Skogheim - Fossum 25.06.21 (PlanID 2020001)

Vi bygger **gode** veier **raskt** og **smart**